

SESSION ORDINAIRE 2020-2021

16 DÉCEMBRE 2020

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**visant à charger la Cour des comptes de
réaliser un audit d'Actiris.**

RAPPORT

fait au nom de la commission
des Affaires économiques et
de l'Emploi

par Mme Clémentine BARZIN (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : MM. Ridouane Chahid, Hasan Koyuncu, Sevket Temiz, Mmes Barbara de Radigués, Farida Tahar, Mme Clémentine Barzin, MM. David Leisterh, Emmanuel De Bock, Michaël Vossaert, Francis Dagrín, Mmes Véronique Lefrancq, Soetkin Hoessen, M. Gilles Verstraeten, Mme Khadija Zamouri.

Membres suppléants : Mmes Alexia Bertrand, M. Christophe De Beukelaer.

Autre membre: M. Fouad Ahidar.

Voir :

Document du Parlement :

A-286/1 – 2020/2021 : Proposition de résolution.

GEWONE ZITTING 2020-2021

16 DECEMBER 2020

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**tot het belasten van het Rekenhof met een
audit van Actiris.**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Economische Zaken en de
Tewerkstelling

door mevrouw Clémentine BARZIN (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

Vaste leden: de heren Ridouane Chahid, Hasan Koyuncu, Sevket Temiz, mevr. Barbara de Radigués, mevr. Farida Tahar, mevr. Clémentine Barzin, de heren David Leisterh, Emmanuel De Bock, Michaël Vossaert, Francis Dagrín, mevr. Véronique Lefrancq, mevr. Soetkin Hoessen, de heer Gilles Verstraeten, mevr. Khadija Zamouri.

Plaatsvervangers: mevr. Alexia Bertrand, de heer Christophe De Beukelaer.

Ander lid: de heer Fouad Ahidar.

Zie:

Stuk van het Parlement:

A-286/1 – 2020/2021: Voorstel van resolutie.

I. Exposé introductif M. Gilles Verstraeten, premier coauteur de la proposition de résolution.

Comme cela a déjà été dit, il existe une situation particulièrement exceptionnelle et grave chez Actiris relativement à un contrat conclu de manière assez troublante. Cela permet de douter de la bonne gestion au sein d'Actiris de manière générale.

Il semble dès lors intéressant de solliciter de la Cour des Comptes un rapport approfondi sur la gestion des marchés publics par Actiris mais également lui demander de vérifier le respect des procédures et des organes de décision internes. En effet, il est interpellant de constater que le directeur ait pu conclure un contrat dont le comité de gestion n'a été informé que plusieurs mois après.

Au vu de la situation, la Cour des Comptes est l'institution adéquate pour se charger d'un tel audit. Son rapport permettrait de déterminer s'il s'agit d'un problème isolé qui relève d'une faute professionnelle dans le chef du directeur ou s'il s'agit d'un réel problème structurel au sein d'Actiris.

L'auteur souligne qu'il est dommage qu'il n'existe pas au sein du Parlement Bruxellois une procédure spécifique permettant de solliciter de la Cour des Comptes l'exécution d'un tel audit. Cependant le député rappelle qu'il existe un gentleman's agreement avec cette dernière qui permet de procéder à une telle demande.

Au vu de la gravité des faits, il semble nécessaire de faire intervenir un acteur externe et ne pas se contenter d'un audit interne.

En outre, l'orateur s'étonne de plusieurs choses. Premièrement, que le Gouvernement actuel estime que ce soit une bonne chose de charger la Cour des Comptes de la rédaction d'un rapport sur la manière dont cela se passe au sein même d'Actiris mais que ce soit l'opposition qui fasse le nécessaire pour tenter de mettre en œuvre la procédure d'audit. Deuxièmement, que la majorité dise ensuite qu'il n'est pas nécessaire de procéder à l'audition du directeur général ni même de faire procéder à un audit externe par la Cour des Comptes.

La majorité se montre vraiment contradictoire lorsqu'elle dit qu'un audit interne est suffisant et qu'un audit de la Cour des Comptes n'est pas opportun. Dès lors, le député s'interroge vraiment sur les arguments concrets qui seront soulevés lors de la discussion générale.

II. Discussion générale

Mme Fadila Laanan rappelle qu'une faute a été commise dans le chef d'Actiris dans le courant de l'été 2019. Le Comité de gestion en a été informé en décembre de la même année, et a clairement manifesté son désaccord avec la décision prise. Ce qui avait pour effet de ne pas appliquer la législation en vigueur sur les marchés publics.

I. Inleidende uiteenzetting van de heer Gilles Verstraeten, eerste medeindieners van het voorstel van resolutie

Zoals al vermeld werd, bestaat er bij Actiris een zeer uitzonderlijke en ernstige situatie met betrekking tot een overeenkomst die op een nogal verontrustende manier werd gesloten. Dat roept twijfels op over het management binnen Actiris in het algemeen.

Het lijkt dan ook interessant het Rekenhof om een grondig verslag over het beheer van de overheidsopdrachten door Actiris te vragen, maar het eveneens te verzoeken om na te gaan of de interne procedures en besluitvorming in acht worden genomen. Het is immers frappant vast te stellen dat de directeur een overeenkomst kon sluiten waarvan het beheerscomité pas enkele maanden later op de hoogte werd gebracht.

Gelet op de situatie is het Rekenhof de aangewezen instelling om een dergelijke audit uit te voeren. Zijn rapport zou kunnen vaststellen of het om een eenmalig probleem gaat dat te wijten is aan een beroepsfout van de directeur, of om een echt structureel probleem bij Actiris.

De indiener vindt het jammer dat er in het Brussels Parlement geen specifieke procedure bestaat om het Rekenhof te verzoeken een dergelijke audit uit te voeren. De volksvertegenwoordiger herinnert er evenwel aan dat er een gentleman's agreement met het Rekenhof bestaat dat het mogelijk maakt een dergelijk verzoek in te dienen.

Gelet op de ernst van de feiten lijkt het noodzakelijk om een externe actor in te schakelen en geen genoegen te nemen met een interne audit.

Bovendien is de spreker verbaasd over verschillende zaken. Ten eerste, dat de huidige regering het een goede zaak vindt om het Rekenhof te vragen een rapport op te stellen over de manier waarop een en ander bij Actiris verloopt, maar dat de oppositie het nodig moet doen om te trachten een audit te laten uitvoeren. Ten tweede, dat de meerderheid vervolgens verklaart dat het niet nodig is om de directeur-generaal te horen of zelfs maar een externe controle door het Rekenhof te laten uitvoeren.

De meerderheid spreekt zichzelf echt tegen wanneer ze verklaart dat een interne audit volstaat en een audit door het Rekenhof niet opportuun is. De volksvertegenwoordiger vraagt zich dan ook af welke specifieke argumenten aangevoerd zullen worden tijdens de algemene bespreking.

II. Algemene bespreking

Mevrouw Fadila Laanan herinnert eraan dat Actiris tijdens de zomer 2019 een fout heeft begaan. Het beheerscomité werd daarvan op de hoogte gebracht in december van hetzelfde jaar en ging duidelijk niet akkoord met de beslissing. Dat had tot gevolg dat de vigerende wetgeving betreffende de overheidsopdrachten niet werd toegepast.

Les divergences d'opinion sur l'obligation de recourir aux marchés publics ont été développées, ainsi que l'exception prévue par l'article 32 de la loi du 17 juin 2016 concernant la question des marchés de services de recherche et de développement. Le Ministre Clerfayt a présenté son positionnement, qui est aussi celui du Comité de gestion et a rappelé la logique qui avait animé la direction de l'Office bruxellois de l'emploi. Le Directeur général d'Actiris a présenté le sien dans les jours qui ont suivi.

Le Gouvernement a pris un arrêté du 4 juin 2020 mettant en place un comité d'audit au sein d'Actiris dont les missions poursuivent les objectifs suivants :

- Contrôle du respect de la législation et de la réglementation, ce qui inclut les marchés publics ;
- Fiabilité des rapports financiers et de gestion d'Actiris ;
- Fonctionnement effectif et efficace des services ;
- Transmission de l'ensemble des rapports, constatations et recommandations.

Le groupe PS voit une garantie d'indépendance du Comité d'Audit de par sa composition (3 experts indépendants), de même que de transparence vis-à-vis du Comité de Gestion d'Actiris (dont 2 membres font partie du Comité d'Audit). Il a accès à tous les documents qu'il juge nécessaires et peut entendre toutes les personnes qu'il juge pertinentes. Dès lors, mandater la Cour des Comptes constituerait un doublon de la mission du comité d'audit mis en place.

Par ailleurs, selon le groupe PS, la demande de la proposition de résolution présente une incertitude quant à sa légalité.

En effet, l'article 5, § 1er, alinéa 4 de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des Comptes dispose que seule la Chambre du parlement fédéral a le pouvoir de mandater la Cour des Comptes d'une mission d'audit financier, à l'exclusion de toutes les autres assemblées parlementaires de Belgique, dont le parlement de la région de Bruxelles-Capitale.

Pour ces raisons, le groupe PS ne soutiendra pas la proposition de résolution des groupes N-VA et MR.

Mme Farida Tahar estime que la création du comité d'audit composé d'experts indépendants permet de démontrer la réelle volonté qu'il y a de faire toute la lumière sur ce dossier. Par ailleurs la députée rappelle que le directeur général d'Actiris a reconnu l'erreur commise. Il n'y a aucun intérêt à proposer à nouveau un audit et d'ailleurs l'intervenante ne comprend pas ce qui a motivé le dépôt de cette résolution.

Dès lors le groupe Ecolo votera contre la proposition de résolution.

Selon M. Emmanuel De Bock, le comité de gestion est conscient et prend toute la mesure du problème. D'ailleurs le

Er zijn meningsverschillen gerezen over de verplichting om gebruik te maken van overheidsopdrachten en over de uitzondering bedoeld bij artikel 32 van de wet van 17 juni 2016 betreffende de opdrachten voor diensten van onderzoek en ontwikkeling. Minister Clerfayt heeft zijn standpunt uiteengezet, dat ook dat van het beheerscomité is, en heeft herinnerd aan de logica die de directie van de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling heeft gevolgd. De directeur-generaal van Actiris heeft zijn standpunt in de daaropvolgende dagen uiteengezet.

De regering heeft op 4 juni 2020 een besluit uitgevaardigd tot oprichting van een auditcomité binnen Actiris dat de volgende doelstellingen nastreeft:

- Toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving, met inbegrip van de overheidsopdrachten;
- Betrouwbaarheid van de financiële en beheersverslagen van Actiris;
- Efficiënte en doelgerichte werking van de diensten;
- Overzending van alle rapporten, vaststellingen en aanbevelingen.

De PS-fractie ziet een waarborg van onafhankelijkheid van het auditcomité door zijn samenstelling (3 onafhankelijke deskundigen), en ook van transparantie ten aanzien van het beheerscomité van Actiris (waarvan 2 leden deel uitmaken van het auditcomité). Het heeft toegang tot alle documenten die het nodig acht en kan alle personen ondervragen die het relevant acht. Bijgevolg zou het mandaat van het Rekenhof een overlapping vormen met de opdracht van het ingerichte auditcomité.

Bovendien vertoont volgens de PS-fractie het verzoek van het voorstel van resolutie een onzekerheid op het vlak van wettigheid.

Artikel 5, § 1, vierde lid van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof bepaalt dat enkel de Kamer van het federale parlement het Rekenhof kan gelasten een financiële audit uit te voeren, met uitsluiting van alle andere Belgische parlementaire assemblees waaronder het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

Om deze redenen zal de PS-fractie het voorstel van resolutie van de fracties N-VA en MR niet steunen.

Mevrouw Farida Tahar meent dat de oprichting van een auditcomité bestaande uit onafhankelijke deskundigen aantoont dat men wel degelijk dit dossier ten volle wil belichten. Bovendien herinnert de volksvertegenwoordigster eraan dat de directeur-generaal van Actiris de gemaakte fout erkend heeft. Het is dus helemaal niet nodig opnieuw een audit aan te vragen en de spreekster begrijpt overigens niet waarom deze resolutie werd ingediend.

Bijgevolg zal de Ecolo-fractie tegen het voorstel van resolutie stemmen.

Volgens de heer Emmanuel De Bock is het beheerscomité zich daarvan bewust en neemt het comité het probleem

comité veut faire toute la lumière sur la gestion de la délégation journalière des dernières années. Le député rappelle que la délégation journalière a été modifiée à sur conseil de la Cour des Comptes. Dès lors, la responsabilité incombe au comité de gestion. Si les parlementaires souhaitent aller plus loin et poser des questions sur d'anciens marchés publics, cela peut se faire en interrogeant le ministre sur le comité de gestion.

M. Christophe de Beukelaer a déposé un premier amendement portant sur le délai du rapport de la Cour des Comptes pour ne pas s'étendre dans le temps. Un deuxième amendement visant à avoir un exposé du rapport après l'audit. Le groupe CdH souhaite avoir cet audit extérieur. Il n'y rien d'illégal à le faire et d'ailleurs la question peut de toute manière se poser à la Cour des Comptes. Le groupe CdH souhaite dès lors co-signer la résolution.

M. Francis Dagrín exprime, au nom du groupe PTB, son inquiétude grandissante quant à ce qui se passe au sein d'Actiris. Depuis 2019, des questions sont posées sur les consultances externes d'Actiris qui prennent plus d'ampleur, ce qui est inacceptable. Le budget consultance avait été évalué en 2019 à 12.000.000 d'euros, soit 13% de la masse salariale normale. L'ajusté 2020 indique une explosion du budget de la consultance externe à 17.000.000 d'euros. En outre, des témoignages du personnel indiquent des problèmes dans la hiérarchie, ces consultants occupant parfois des fonctions de direction ou des postes élevés alors qu'ils ne sont pas inscrits dans l'organigramme. Cela mène à de vives tensions. Il est temps d'encadrer ces pratiques. La cour des comptes avait relevé d'autres exemples de gestion irrégulière au sein d'Actiris. Le groupe PTB soutiendra dès lors la proposition de résolution.

M. Gilles Verstraeten revient dans un premier temps sur l'argument de la légalité qui a été soulevé. Le député rappelle qu'il existe un gentleman's agreement entre le parlement de la région de Bruxelles-Capitale et la Cour de Compte selon lequel des questions peuvent être posées à cette dernière. Il revient à la Cour des Comptes de répondre si elle accède aux demandes ou pas. Il est absurde de dire que seule la chambre au niveau fédéral dispose de la possibilité de solliciter un audit. En effet, il faudrait alors expliquer comment le parlement flamand a une procédure formelle pour solliciter un audit de la Cour des Comptes. Ce n'est pas parce que le parlement de la Région de Bruxelles-Capitale ne le prévoit pas que c'est illégal. Enfin, l'intervenant estime que s'il est illégal pour le parlement de la région de Bruxelles-Capitale de solliciter un audit à la Cour des Comptes, alors le ministre Clerfayt a proposé quelque chose d'illégal en commission. En effet, le ministre a dit que ce serait une bonne chose que le parlement fasse une telle demande à la Cour des Comptes. Encore une fois, la contradiction se trouve chez la majorité et non pas l'opposition. Il existe une différence entre un audit de la Cour des Comptes et un audit interne qui pourrait parvenir au gouvernement mais pas aux parlementaires. Les arguments soulevés sont faibles et le député ne comprend pas qu'une telle résolution ne soit pas soutenue.

ernstig. Bovendien wil het comité het beheer van de dagelijkse delegatie van de laatste jaren onder de loep nemen. De volksvertegenwoordiger herinnert eraan dat de dagelijkse delegatie werd gewijzigd op aansturen van het Rekenhof. Bijgevolg ligt de verantwoordelijkheid bij het beheerscomité. Indien de parlementsleden verder willen gaan en vragen stellen over vorige overheidsopdrachten kan dit door de minister te ondervragen over het beheerscomité.

De heer Christophe De Beukelaer diende een eerste amendement in met betrekking tot de termijn voor het verslag van het Rekenhof teneinde dit in de tijd te beperken. Een tweede amendement beoogt een uiteenzetting van het verslag na de audit. De cdH-fractie wenst te beschikken over deze externe audit. Dat is niet onwettig en bovendien kan de vraag aan het Rekenhof gesteld worden. De cdH-fractie wenst bijgevolg de resolutie mede te ondertekenen.

De heer Francis Dagrín drukt in naam van de PTB-fractie zijn groeiende ongerustheid uit over wat bij Actiris aan de hand is. Sinds 2019 rijzen er vragen bij de externe consultancy die meer en meer omvangrijk wordt, wat onaanvaardbaar is. De begroting consultancy was geraamd in 2019 op 12.000.000 euro, hetzij 13% van de normale loonmassa. De aanpassing 2020 geeft een overschrijding van de begroting externe consultancy aan die op 17.000.000 euro komt. Bovendien blijkt uit getuigenissen van het personeel dat er problemen zijn op het vlak van de hiërarchie aangezien deze consultants vaak directiefuncties hebben of hoge functies terwijl ze niet eens ingeschreven zijn in het organogram. Dit leidt tot intense spanningen. Het wordt tijd dat deze praktijken worden aangepakt. Het Rekenhof had ook gewezen op andere voorbeelden van onregelmatig beheer in de schoot van Actiris. De PTB-fractie zal bijgevolg het voorstel van resolutie steunen.

De heer Gilles Verstraeten komt in de eerste plaats terug op het argument van de wettelijkheid dat werd aangevoerd. De volksvertegenwoordiger herinnert eraan dat er een gentleman's agreement bestaat tussen het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en het Rekenhof, volgens hetwelk aan het Rekenhof vragen kunnen worden gesteld. Het is aan het Rekenhof om te antwoorden of het al dan niet ingaat op de verzoeken. Het is absurd om te zeggen dat alleen de Kamer op federaal niveau de mogelijkheid heeft om een audit aan te vragen. Dan zou immers moeten worden uitgelegd hoe het Vlaams Parlement een formele procedure heeft om het Rekenhof om een audit te vragen. Het feit dat het Brussels Hoofdstedelijk Parlement er niet in voorziet, betekent niet dat het illegaal is. Ten slotte is de spreker van mening dat als het illegaal is dat het Brussels Hoofdstedelijk Parlement een audit vraagt aan het Rekenhof, minister Clerfayt in de commissie iets illegaals heeft voorgesteld. De minister zei immers dat het goed zou zijn als het Parlement een dergelijk verzoek zou doen aan het Rekenhof. Nogmaals, de tegenstrijdigheid ligt bij de meerderheid en niet bij de oppositie. Er is een verschil tussen een audit door het Rekenhof en een interne audit die wel de regering maar niet de parlementsleden zou kunnen bereiken. De aangevoerde argumenten zijn zwak en de volksvertegenwoordiger begrijpt niet waarom een dergelijke resolutie niet wordt gesteund.

III. Discussion des considérants et des tirets du dispositif et votes

Amendement n°1

Vote

L'amendement n°1 est rejeté par 8 voix contre 4 et 1 abstention.

Amendement n°2

Vote

L'amendement n°2 est rejeté par 8 voix contre 5.

IV. Vote sur l'ensemble de la proposition de résolution

La proposition de résolution dans son ensemble est rejetée par 8 voix contre 5.

– *Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.*

La Rapporteuse

Clémentine BARZIN

Le Président

Michaël VOSSAERT

III. Bespreking van de consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte en stemmingen

Amendement nr.1

Stemming

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 4 bij onthouding.

Amendement nr.2

Stemming

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5.

IV. Stemming over het geheel van het voorstel van resolutie

Het geheel van het voorstel van resolutie wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur

Clémentine BARZIN

De Voorzitter

Michaël VOSSAERT

V. Amendements

N° 1 (de M. Christophe DE BEUKELAER)

*Dispositif***Remplacer l'unique tiret du dispositif par ce qui suit :**

«- charge la Cour des comptes de réaliser, un audit d'Actiris endéans les 3 mois sur les contrats conclus par actiris avec acteurs externes, les adjudications publiques attribuées par Actiris, et en particulier les contrats de recherche et de développement sur la base de l'article 32 de la loi du 17 juin 2016 relative aux marchés publics, et ce depuis l'entrée en vigueur de ladite loi, au cours duquel elle vérifiera si les critères suivants sont mis en application :

- parcimonie : les moyens financiers, humains et matériels requis, tant sur le plan de la qualité que de la quantité, sont-ils acquis en temps opportun et au prix le plus bas possible ?
- efficacité : dans quelle mesure la politique a-t-elle réalisé les objectifs ?
- efficience : quel rapport y a-t-il entre les moyens mobilisés et les résultats obtenus ? En d'autres mots, les moyens financiers, humains et matériels sont-ils utilisés de manière optimale ?
- légalité : le cadre légal et réglementaire relatif aux marchés publics et aux engagements comptables a-t-il été respecté ?
- procédures internes : l'ordonnance du 18 janvier 2001 portant organisation et fonctionnement d'Actiris et les arrêtés du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale qui en découlent ont-ils été respectés en ce qui concerne le processus décisionnel interne d'Actiris ?».

Justification

La lumière doit être faite le plus rapidement possible afin qu'Actiris puisse se reconcentrer sur ses tâches premières en ces temps de crise économique.

~~W.A Amendementen~~

Nr. N° 1 (van de Gedeputeerde Staten DE BEUKELAER)

*Verzoekend gedeelte***Het enige streepje van het verzoekend gedeelte te vervangen als volgt:**

“- belast het Rekenhof met een audit van Actiris binnen drie maanden betreffende de contracten die door Actiris werden afgesloten met externe actoren, de openbare aanbestedingen die door Actiris werden uitgevoerd, en meer bepaald contracten voor onderzoek en ontwikkelingen op basis van artikel 32 van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten, dit sinds de inwerkingtreding van de voornoemde wet, waarbij wordt nagegaan of volgende criteria toegepast worden:

- zuinigheid: zijn de vereiste financiële, menselijke en materiële middelen op zowel kwalitatief als kwantitatief vlak, op het gepaste ogenblik en tegen de laagst mogelijke kostprijs verworven?
 - doeltreffendheid: in hoeverre heeft het beleid de doelstellingen verwezenlijkt?
 - doelmatigheid: wat is de relatie tussen de ingezette middelen en de bereikte resultaten? Zijn met andere woorden de financiële, menselijke en materiële middelen optimaal gebruikt?
 - wettelijkheid: is het wettelijke en reglementaire kader voor overheidsopdrachten en boekhoudkundige vastleggingen nageleefd?
- interne procedures: zijn de ordonnantie van 18 januari 2001 houdende de organisatie en werking van Actiris en de daaruit voortvloeiende besluiten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering wat het interne besluitvormingsproces binnen Actiris betreft nageleefd?”.

Verantwoording

Dit moet zo snel mogelijk opgehelderd worden, zodat Actiris zich in deze tijden van economische crisis opnieuw kan richten op zijn kerntaken.

N° 2 (de M. Christophe DE BEUKELAER)

Dispositif

Ajouter au dispositif un second tiret rédigé comme telle :

« - *D'auditionner la Cour des Comptes dans le mois suivant l'audit.* ».

Justification

Permettre au Parlement de jouer pleinement son rôle de contrôle

Nr. 2 (van de heer Christophe DE BEUKELAER)

Verzoekend gedeelte

Aan het verzoekend gedeelte een tweede streepje toe te voegen, luidend als volgt:

“- *Binnen de maand na de audit een hoorzitting te houden met het Rekenhof.*”.

Verantwoording

Het Parlement in staat stellen zijn toezichhoudende rol ten volle te vervullen.